

สละที่เกาะเล่าปี

อัศวิน ะวิเกตุ¹



เช้าวันนั้นพวกเราอารมณ์ดีกันหมดทุกคน บังโชะร้องเพลงเบาๆ อยู่หัวเรือ มะเซ็งนั่งท้ายเรือ ผูก “กาจา” (เบ็ดสำหรับชักโจงเหยื่อ) ฝนั่งกลางลำคุยกับเลาะด้วยเรื่องราวต่างๆ ที่เขาถาม ส่วนใหญ่เป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นในเมืองปัตตานี ซึ่งพวกเขาไม่ได้อยู่ในเมือง เขาอยู่บ้านลุ่มสายบุรีทำให้พวกเขาอยากรู้อะไรของทางบ้านที่เรารู้ อยู่ เช่น เรื่องของราคาน้ำมันที่ขึ้นมาอยู่เรื่อยๆ ดุ้ยยังไม่หยุดยังเอาชะเลย เสียงเครื่องย่นมาร์หม้อแดงรุ่นดีกดำบรรพ์ของเรือกอและท้ายตัดวางเครื่องกลางลำคุ่นหู ตุ๊กๆ ดังเป็นจังหวะตามด้วยควันดำปล้อยออกจากรายทอข้างเรือ มันไชยไปอีกทางเพราะเรานั่งอยู่เหนือลม

เรือเรากำลังเคลื่อนตัวออกจากปากร่องสายบุรี มันในช่วงหมดลมสุ่มหมาดๆ ของปลายมีนาคม ลมตะวันออกยังโชยอ่อนๆ บริเวณปากร่อง น้ำค่อนข้างขุ่น ซึ่งเป็นเรื่องปกติของปากร่องสายบุรีเพราะหันปากร่องสู่อิทธิพลลมตะวันออก ประกอบกับความลึกของน้ำที่ปากร่องแค่สองหรือสามเมตร ยิ่งเวลาน้ำลงบางครั้งก็ไม่ถึงสองเมตรชะด้วยซ้ำ นี่ถ้าหากเป็นเรือประมงขนาดใหญ่ร่วม 8-9 วา ก็จะมีปัญหาตรงเวลาวิ่งเข้าปากร่อง ท้องเรือก็จะครูดกับพื้นดินโคลนบริเวณปากร่องดีหน่อยที่พื้นเบื้องล่างเป็นโคลนเลนปนทราย อย่างน้อย

ความเสียหายของท้องเรือที่เกิดขึ้นจะมีน้อยกว่าพื้นที่เป็นทรายล้วนๆ ซึ่งจะทำให้ท้องเรือสึกหรอเร็วขึ้น ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น เพราะต้องเอาขึ้นคานซ่อมได้ท้องเรือบ่อยๆ ครั้งถือว่าเสียหายทางเศรษฐกิจเพราะถ้าแก้ต้องชักทุนซ่อมหลายเงินต่อครั้ง

วันนี้เราตั้งใจกันมาตกปลา “สละ” หรือ “สีเสียด” ภาษาสากลเรียก (Queen Fish) สายบุรีเรียก “อีแกตาแล” หรือ “สุริยะ” (บางครั้งพวกเขาเรียกแบบนี้จริงๆ) ทางสตูลเรียก “ตาหลัง” เป็นการเรียกของนักตกปลาท้องถิ่นของสตูล บางทีก็สั้นๆ ว่า “เสียด” ที่เป็นเช่นนี้เพราะบนหลังของปลาสละจะมีดวงกลมๆ อยู่ 5 ดวงคล้ายตาคงเป็นยั้งนี้ (เรานึกเอา) ชื่อปลาบางชนิดแต่ละท้องถิ่นเรียกไม่ค่อยเหมือนกันแต่ที่แน่ๆ ถ้าเป็นทางบางเสร่หรือภาคกลางก็จะเรียกชื่อเดียวว่า “สละ”

ปลาสละที่สายบุรี แหล่งที่ตกส่วนใหญ่จะอยู่ที่บริเวณเกาะเล่าปี ซึ่งอยู่ห่างจากปากร่องสายบุรีประมาณ 8 ไมล์ เกาะนี้นับเป็นแหล่งตกปลาที่สำคัญที่สุดของสายบุรี เป็นหมายที่นักตกปลาทุกคนจะต้องรู้จักดี เป็นที่ชุมนุมของปลาหลายชนิด โดยเฉพาะปลาที่ถูกกำหนดให้เป็นปลาเกมในการแข่งขันกีฬาตกปลาอันมีชื่อของสายบุรี หมายสำคัญของการตกปลาสละอีกแห่งหนึ่งก็คือ “กาแฆ” กาแฆคือแหล่งตกปลาของนักตกปลาอาชีพของชาวประมงท้องถิ่นของสายบุรีแห่งหนึ่ง ถือเป็นแหล่งสำคัญของนักตกปลาอาชีพของสายบุรีก็ว่าได้ สภาพของหมาย “กาแฆ” นี้มีความลึกประมาณ 60-70 ฟุต พื้นหน้าดินเป็นลักษณะก้อนหินเป็นกองๆ จากการที่ผสม

¹อดีตนายกสโมสรนุกลากร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

และทีมงานเคยดำน้ำแบบส쿠บ้า ได้ดำดูมีความยาวประมาณ 1-2 กิโลเมตร ตั้งบนหน้าดินด้วยความยาวหันหัวไปทางค่อนข้างเหนือและพาดผ่านไปตรงข้าม ทำให้เหมาะแก่การจอดเรือตกปลาเป็นอย่างยิ่งเพราะกระแสน้ำที่ไหลอยู่ทั้งปี คือไหลจากทิศตะวันออกไปทิศตะวันตก และพอเข้าช่วงเดือนหลังมรสุมก็จะไหลกลับจากทิศตะวันออก อีกทำให้สะดวกในการจอดเรือ เพราะนักตกปลาต้องลอยสายเกี่ยวเหยื่อและปล่อยเหยื่อให้ลอยเข้าไปอยู่บนกองหินดังกล่าว การตกปลาสะดวกได้หลายวิธีทั้งเกี่ยวเหยื่อเป็นคือ ลูกปลาหลังเขียว (อีแกตาแม) นิยมมากที่สายบุรี หรือกุ้งเป็นๆ (อูแด อี โตะ) หรือลูกปลาตาโต (อีแก ลอ ลอง) ก็ได้เช่นกัน และหากมีลูกหมึกกล้วย (ชู ตง) ด้วยละก็ นั่นย่อมสร้างความฮึกเหิมและมั่นใจให้กับนักตกปลามากยิ่งขึ้น

“เต๊ะ ซี ตู” เสียงเลาะซึ่งรับหน้าที่เป็นกัปตันเรือในวันนี้ บัญชาการออกคำสั่ง เมื่อถึงบริเวณซึ่งที่เราจะเอาเหยื่อ (ซึ่งหรืออูแยะ) มะเข็ญโยนสมอดังคุมจนน้ำกระจายที่หัวเรือแล้วค่อยๆ ปล่อยเชือก เสียงเชือกมนิลครูดกับแคมเรือลงไปตามแรงดึงของน้ำหนักสมอบแบบชาวบ้านแท้ๆ ดังเป็นเสียงที่เราคุ้นหู เราวางสมอเหนือกองซึ่งประมาณ 25 เมตรน้ำไหลเอื่อยๆ จากทิศตะวันออกเฉียงเหนือไปทางใต้ เราต้องทิ้งสมอบริเวณนอกซึ่งเพื่อให้เรือลอยเข้ามาอยู่ใกล้ซึ่งเพราะเราจะ “กาจ” ทำการชักโยงเหยื่อ (ชะ อูแยะ) ที่นี้และเอาขังไว้เป็นๆ ในห้องของเรือซึ่งทำเป็นพิเศษให้น้ำทะเลเข้าไปอยู่ได้ เมื่อได้เหยื่อก็จะขังเอาไว้ในห้อง (ภาษาเรือเรียก “ห้องปลาเป็น”) หลังจากนั้นเวลาจะตกก็เอาขึ้นมาเกี่ยวเหยื่อที่ละตัวปล่อยไปทั้งเป็นๆ จะเป็นที่โปรดปรานของปลาใหญ่ที่เข้ามาจวน

“อาเฮ โล เล” เสียงมะเข็ญพื้มพ้ำตามประสา แปลความว่า น้ำไหลไม่ค่อยดีนัก

“บอเวะ ตะ ปอ” เสียงกัปตันเลาะพูดขึ้น (ข้างใต้ไม่เป็นไร) หมายความว่าน้ำข้างบนกับข้างล่างไหลไม่เหมือนกันข้างบนดูไหลไม่ค่อยดี แต่ข้างล่างน้ำเดินดี

“ชะ อู แยะ” เสียงเลาะบอกให้เริ่มลงมือ (เริ่มชักโยงเหยื่อ) เหยื่อเป็นนี้ทางท้องถิ่นสายบุรีเข้าใจกันชัดเจนเรียกว่า “อูแยะ อี โตะ” แปลตรงตัวเลยว่าเหยื่อเป็น หรือปลาเป็นๆ นี้เองเป็นปลาที่ชอบอาศัยอยู่ตามซึ่ง ส่วนใหญ่เป็นลูกปลาทุบข้าง

ปลาข้างเหลืองบ้าง ปลาข้างเหลืองเรียกเป็นภาษาชาวบ้านคือ “อี แก สลา กู นิง” ส่วนปลาทุก็ “อี แก กมง” แต่ที่โปรดปรานของปลาเกมของสายบุรี หรือยอดนิยม ก็คือปลาหลังเขียว “อี แก ตา แม” ถ้าหากได้ “อี แก ตา แม” ละก็แน่นอนเสียงฮือในลำคอของมะเข็ญครางขึ้นมา “บุละ เต๊ะ” แน่นอนผมไม่ต้องเดินไปดูก็รู้ว่า มะเข็ญชักได้หลังเขียวขึ้นมาแล้ว เพราะคำว่า “ได้” (บุละ คือ “ได้”) ของเขาในที่นี้ก็คือหลังเขียว ถ้าเป็นปลาอื่นๆ ที่ไม่ใช่หลังเขียว พอเริ่มได้ก็จะมีเสียงบ่น เพราะไม่เป็นที่ต้องใจ เพราะการเริ่มต้นได้เหยื่อปลาหลังเขียวนั้นคือการเริ่มต้นที่ดีของวันที่มีการตกปลาของสายบุรี ถือกันยังงั้นเลยก็ว่าได้ หลังจากนั้นก็ทำการชักอีกประมาณ 7-8 ครั้ง ก็ได้เหยื่อปลาหลังเขียวตามจำนวนที่ต้องการ

“ตา แม ชุมอ” มะเข็ญบ่นต่อ แต่เป็นเสียงบ่นด้วยความดีใจ แปลว่า หลังเขียวล้วน ๆ

ซึ่ง (“อู แยะ”) ในที่นี้คือ การนำเอาทางมะพร้าวมาผูกกับเชือกเป็นช่วงๆ ทิ้งลงไปตามความลึกของน้ำ จนถึงหน้าดินเป็นชุดๆ ที่หน้าดินอาจใช้ก้อนหินหรือทรายใส่กระสอบถ่วงเอาไว้เพื่อไม่ให้ลอยไปไหน ในส่วนที่อยู่บนผิวน้ำก็จะผูกเชือกไว้กับลำไม้ไผ่ลอยโตะเห็นได้จากกระยะไกล มักนิยมทิ้งไว้เป็นกอๆ ห่างจากฝั่งประมาณเรือวิ่ง 1 ชั่วโมง หรือจากฝั่งสายบุรีอยู่ในบริเวณน้ำลึกประมาณ 18-20 เมตร เรียกว่าซึ่งน้ำตื้นมากเป็นกอใหญ่ขึ้นจะผูกทางมะพร้าวมากขึ้นเป็นกลุ่มใหญ่ ทั้งบริเวณน้ำลึกมากๆ ห่างจากฝั่งบางครั้งวิ่งเรือร่วม สี่-ห้า ชั่วโมง เรียกซึ่งของอวนดำเป็นซึ่งของเรืออวนดำ (เรือใหญ่) จะเป็นของเรือประมงรุ่นใหญ่ บางซึ่งของรุ่นใหญ่ก็จะมี “เรือเฝ้า” เรียก เรือเฝ้าซึ่ง มีคนอยู่บนเรือออกมาเฝ้าแต่ละครั้งนับเป็น “น้ำ” น้ำ ในที่นี้คือเวลาออกไปเฝ้าตั้งแต่เริ่มต้นเดือนมีจนถึงช่วงเดือนหงายถึงจะกลับเข้าฝั่ง บางครั้งที่คืนไม่มีปลา



พวกเราเองก็เคยวิ่งออกมาหาเหยื่อที่ซึ่งนอกก็เคยมีและก็นั่น
ข้อมหมายถึงการต้องการมาตปลาอีกชนิดคือ “ปลาอีโต้มอญ”
ซึ่งอาจจะค่อยเล่าให้ฟังอีกในฉบับต่อๆ ไปเพราะปลา “อีโต้
มอญ” ตัวที่มีขนาดกำลังตก เราจะต้องวิ่งออกมาที่ลึกๆ ถึงจะ
ได้ตัวตามพิภคที่ต้องการ

ยังเช้าอยู่เลย เวลานั้นประมาณ 07.00 น. ก่อนข้างเช้า
มาก เราได้เหยื่อลูกปลาหลังเขียวเป็นๆ ร่วมสามสิบกว่าตัว
ถ้าคิดว่าจะตกแค่ปลาสะในวินนี้ด้วยเหยื่อเท่านั้น ก็กับการมา
ตกปลาที่เกาะเล่าปีในวันนี้ ซึ่งเราจะใช้เวลาประมาณครึ่งวัน
ถือว่า เพอร์เฟค และขณะนี้ถือได้ว่าทุกอย่างพร้อม

จากซึ่ง เราวิ่งเรือ มุ่งไปทางทิศใต้ซึ่งมองเห็นเกาะเล่าปี
ตะกุ่มๆ อยู่ในขณะเรือวิ่งผมเริ่มประกอบเบ็ด วันนี้เราเอา
แค่คันเบ็ดเล็กๆ มาเพื่อให้เกมสูสีไม่มีการเอาเปรียบคู่ต่อสู้
มากนัก ผมใช้คันเบศาคาสตั้ง อักลีสติก ของเช็คสเปียร์ใช้สาย
12 ปอนด์ เทสท์ ของแมกซิม่า สีเขียว สีเดียวกับน้ำทะเล ส่วน
รอกใช้รอก อาบู รุ่น 6500 ซี รุ่นยอดนิยมส่วนตัวเบ็ด ใช้เบ็ด
แบบชาวบ้านกันเลยทีเดียว ผมใช้เบ็ดตุ๊ดแบนแบบราคาถูกๆ
ของชาวบ้านนั่นแหละ สิบบาทซื้อได้ร่วมยี่สิบตัว ขนาด 2 โอ
ผูกเงื่อนก็แบบชาวบ้านอีกนั่นแหละ ไม่มีการใช้ลีดเดอร์
(ลวดเป็น) เอาแบบเสียๆ กันเลย ผมคิดว่าแบบนี้มันน่าจะสนุก
กว่าและมีรสชาติในการตกมากกว่าเป็นไหนๆ และการใช้
อุปกรณ์ลักษณะเช่นนี้ด้วยประสบการณ์จะทำให้ปลากินเร็วขึ้น

อีกอย่างหนึ่ง ผมต้องการให้ชาวบ้านท้องถิ่นทราบถึง
การเป็น “นักกีฬาตกปลา” ว่าแตกต่างกับการที่เราจะเป็น
“นักตกปลาอาชีพ” อย่างไร ความแตกต่างอันดับแรก คือ
การเอาปลาแต่ละตัวที่กินเบ็ดเราถ้าเป็นนักกีฬาตกปลา เราจะ
ใช้สายเล็กๆ ท่านก็จงทราบ ว่า มันต้องใช้ความระมัดระวัง
อย่างยิ่งยวดกว่าจะได้ตัว มันจะใช้เวลาช้านานขนาดไหน
นักกีฬาตกปลาไม่เคยเกียเพราะนั่นถือเป็น “เกมกีฬา” เป็น
การต่อสู้ที่สมศักดิ์ศรีเพราะไม่ได้เอาเปรียบเลย บางครั้งสาย
ที่เราใช้ เละ เคยถึงเล่นเบาๆ ก็ขาดแล้ว พวกเขาเคยสงสัยว่า
ทำไมมาตกปลาแล้วเอาสายเล็กๆ มาทำไม ผิดกับพวกเขาซึ่ง
เป็นนักตกปลาอาชีพ พวกเขาต้องทำเวลาเพราะนั่นข้อม
หมายถึงเงินที่เขาจะได้เขาจำเป็นต้องใช้สายที่มีขนาดใหญ่
เพื่อที่จะพิชิตให้เร็วยิ่งขึ้นจะได้ไม่เสียเวลาที่จะตกปลาตัวต่อไป
นี่คือความแตกต่างระหว่างเรากับเขา ปัจจุบันพวกนักตกปลา

ท้องถิ่นดูเข้าใจเรามากขึ้น และเขาก็ทราบดีว่าที่เราพูดอยู่ตลอด
เวลาว่า หากมีนักตกปลามากเท่าไร ปลาในทะเลก็จะเหลือ
มากขึ้นเรื่อยๆ เพราะอะไรหรือครับ อย่าลืมว่า นักตกปลาเรา
ได้ปลากันทีละตัว บางวัน ชั่วโมงละตัว บางครั้งเราได้ตัวเดียว
ต่อวันก็บ่อย ผิดกับการทำประมงชนิดอื่นที่ใช้การจับด้วยอวน
ตาถี่หรือล้อมเอาทั้งฝูง ไซ้ไฟล่อ ทั้งตัวเล็กตัวน้อยติดเข้าไปใน
อวนหมดทั้งฝูง ไม่มีโอกาสที่จะเลือกกว่าตัวไหนใหญ่ตัวไหน
ได้ขนาด ผมขอขำว่า เครื่องมือทำการประมงที่เหลืออยู่โลก
ชั้นสุดท้ายที่ทำการประมงแบบอนุรักษ์อย่างยั่งยืนก็คือ
เบ็ดตกปลาที่แหละครับ เพราะเบ็ดตกปลา เราได้กันทีละตัว
สำหรับผมหนักกว่านั้นก็คือ หากตัวไหนที่ไม่ได้ตามขนาดที่
ต้องการ โดยเฉพาะปลากระโทงแทง และปลากระโทงร่ม
ที่ผมตกได้ตั้งแต่ปี 2530 เป็นต้นมา ผมจะปล่อยคืนกลับสู่
ทะเลตามเดิมซึ่งการปฏิบัติการการเช่นนี้ เราได้ทำการปล่อย
ปลากระโทงร่ม และปลากระโทงแทงที่ตกได้ตลอดระยะเวลา
สิบกว่าปีที่ผ่านมาไปแล้วรวม 50 กว่าตัว และก็เป็นที่น่ายินดี
ด้วยว่า บางครั้งที่สายบุรีกระโทงแทงติดเบ็ดของนักตกปลาอาชีพ
พวกเขาอาจจะกระชากสายให้ขาดไปเลย เพราะการต่อสู้อาจจะ
ยืดเยื้อ เสียเวลาในการตกและที่สำคัญเจ็บมืออีกต่างหาก
สุดท้ายคือ ปลากระโทงแทงจะไม่มีราคาค่างวดอะไรมากนัก
พวกเขาตกปลาอินทรีกันเป็นส่วนใหญ่ การกระชากสายให้ขาด
ไปแบบของเขานั้น ผมว่านั่นก็เป็นการอนุรักษ์อีกแบบของเขา
ผมเรียกเอาว่าเป็นการอนุรักษ์แบบภูมิปัญญาชาวบ้านครับ

เรือเราเริ่มวิ่งเข้าเขตรัศมีของเกาะเล่าปี ซึ่งเป็นที่หมาย
ตกปลาที่มีอยู่น้อยนิดของน่านน้ำสาหรูร์ที่เห็นชัดเจนเมื่ออยู่
บนผิวน้ำ เกาะอยู่ห่างจากปากร่องสาหรูร์ราว 8 ไมล์ บริเวณ
เกาะน้ำลึกประมาณ 19 เมตร หรือประมาณ 60 ฟุต ความยาว
ของเกาะประมาณ 40-50 เมตร กว้าง 20 เมตร โผล่พ้นน้ำ
หรือความสูงจากพื้นน้ำประมาณ 10 เมตร ซึ่งนับว่าเป็นเกาะ
ที่เล็กมาก ตัวเกาะเป็นเสมือนแท่งหินโสโครกที่โผล่พ้นน้ำ
จะมีสิ่งที่มีชีวิตอาศัยอยู่ได้บ้างก็คือบรรดานกนางนวลที่ไปวางไข่
ผมเคยขึ้นไปนั่งหลายหนบนเกาะ แทบจะเรียกได้ว่าไม่มีพื้นที่
ที่จะไปนั่งพักหรือหลบร่มแดดได้เลย แลมเดินก็ลำบากมาก
เพราะเต็มไปด้วยหินล้วนๆ สรุปว่าได้ฟังพออย่างเดียวคือ
เอาไว้เป็นหมายตกปลาเท่านั้น

บริเวณใต้น้ำของรอบเกาะจะมีความลึกประมาณ 60 ฟุต นับเป็นแหล่งดำน้ำเล็กๆ ได้สัก 1 ไร่ เพราะทางด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้ของเกาะ ที่หน้าดินจะมีแนวปะการังกว้างประมาณ 30-40 ตารางเมตร ส่วนใหญ่เป็นจำพวกปะการังถ้วย (Cup coral) ปะการังเขากวางชนิดหน่อ และพวกปะการังฟองน้ำ นอกนั้นก็จะเป็นหินก้อนและที่สวยก็คือจะมีดอกไม้ทะเล (Sea anemone) พร้อมด้วยปลาการ์ตูนซึ่งดำหลายครั้งก็จะพบทุกครั้ง บริเวณรอบเกาะทางด้านตะวันออกลาดชันลงไปจนถึงความลึก 70 ฟุต ก็จะมีฟองน้ำครก ด้านนี้จะไม่ค่อยสวย เพราะรับอิทธิพลลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือแรงคลื่นตอนหน้าลมมรสุมจะพัดแรงมาก จึงทำให้ไม่ค่อยมีปะการังอาศัยอยู่ แต่หน้าดินจะมีก้อนหินเล็กๆ เป็นหย่อมๆ ก็พอได้เป็นที่อาศัยของฝูงปลาบางชนิดที่เข้ามาหาอาหาร

สิ่งแปลกปลอมที่อยู่บนพื้นหน้าดินของเกาะเล่าปีจะมีอีกอย่างก็คือ ซากของลูกกระเบิดที่ดำแล้ว เหลือจากการปลดทิ้งของทหารเรือในช่วงปี พ.ศ. 2525 เป็นต้นมา เกาะเล่าปีถูกใช้เป็นเป้าในการทดลองยิงหรือที่ทำการปลดอาวุธก่อนกลับฐานของทหารเรือ ซึ่งบริเวณพื้นหน้าดินก็จะมีซากของระเบิดบางชนิดกองปนอยู่กับปะการังบางส่วน ซึ่งเราเคยดำดูและพบแต่ก็ไม่ทำความเข้าใจเกี่ยวกับบริเวณพื้นที่ใต้น้ำ ดูแปลกไปซะอีกที่อยู่ปะปนกับปะการัง บางลูกก็มีต้นไม้ทะเลจับและงอกงามขึ้นด้วย โอกาสต่อไปหากมีเวลาพอ ผมค่อยเขียนบรรยายสภาพใต้น้ำล้วนๆ ของบริเวณเกาะเล่าปีให้ท่านผู้อ่านได้ทราบอย่างละเอียด เพราะที่เกาะเราได้ไปดำน้ำหลายใต้อีกมาก ปัจจุบันไม่มีการทิ้งระเบิดแล้ว

หมายตกปลาที่เกาะเล่าปีจะมีอยู่แทบรอบเกาะนั้นย่อมขึ้นอยู่กับว่าเราจะไปถึงในเวลาไหน เวลานั้นน้ำไหลอย่างไรไปทางไหน ลมพัดจากทางไหน หากเป็นลมตะวันออกเบาๆ แบบที่เรามาในวันนี้ เราต้องไปจอดเรือทางด้านตะวันออกเฉียงใต้ ห่างจากเกาะโดยประมาณ 100 เมตร ทิ้งสมอปปล่อยให้เรือลอยเข้ามาประมาณ 50 เมตร ก็จะอยู่เยื้องๆ กับกองหินด้านนอกก้อนใหญ่พอประมาณ หมายนี้หากเราตั้งใจมาตกปลาสะดวกจริงๆ เพราะผมเคยดำน้ำลงไปใฝ่ดูบ่อยครั้งที่พบว่าภายใน 1 ชั่วโมง ที่เราลงไปนอนอยู่ใกล้กับกองหินนี้จะมีปลาสะวายเฉียวโฉบเข้ามาบริเวณหินหลายครั้ง ถ้าน้ำ

ไหลดี ๆ คิดเฉลี่ยปลาจะเข้ามาทุกห้านาทีก็ว่าได้ ส่วนผู้ที่ไปตกด้วยอาจปล่อยเบ็ดลงหน้าดินอีกชุดที่หมายนี้เพื่อตกปลาอย่างอื่นไปเป็นอาหารได้ เช่น ปลาเก๋า, ปลาสร้อย, หรือปลาอั้งจ้อ (ชาวบ้านท้องถิ่นเรียก ยา นา ฮอ) หากปลากินดีใช้เวลาตกพอน้ำเริ่มหยุดเดินก็กลับบ้านได้แล้วเพราะพอน้ำหยุดเดินพวกก็ไม่เอาแล้วนั่งตากแดดอยู่ทำไม

ปลาสะวายเป็นปลาที่ชอบอาศัยอยู่เป็นฝูง ชอบหากินตามหัวเกาะที่มีกระแสน้ำไหล ชอบวิ่งไล่จับเหยื่อลูกกุ้งเป็นลูกปูตัวเล็กๆ ที่เข้ามากินแพลงตอนหรือสาหร่ายตามริมเกาะ สะวายก็จะเข้าโจมตีฝูงปลาเล็ก หากอยู่รวมกันเป็นฝูงจะเข้าโจมตีพร้อมๆ กัน การว่ายน้ำของปลาสะวายหากเราอยู่ใต้น้ำจะได้ยินเสียงการบิดตัวของตัวปลา นั่นคือเสียงลั่นของกระดูกของตัวปลาดังกุกๆ ชัดเจน และถ้าหากเราไปดำน้ำยิงปลา การยิงปลาสะวายจะง่ายมากกว่าเพื่อน เพราะเราจะพบตัวมันก่อนที่มันจะเข้ามาถึงตัวเราเพราะเสียงว่ายน้ำของปลาสะวายนี้แหละ สะวายเวลาเข้าจับเหยื่อแล้ว ก็จะมีการกระโดดแอ็คชั่นตรงนั้นแหละที่เป็นที่ประทับใจของบรรดานักตกปลา เพราะร่างสีเงินยวงที่กระโดดขึ้นสลับตัวกลางอากาศ มักจะลอยขึ้นบนผิวน้ำ 1-2 เมตร แล้วแต่ขนาดของปลาว่าจะเล็กหรือใหญ่แค่ไหน หากตัวใหญ่ก็จะกระโดดได้สูงหน่อย เวลาตกลงกระทบผิวน้ำแตกกระจาย และเริ่มลงมือวิ่งด้วยความเร็ว หากนักตกปลาเป็นมือใหม่ส่วนใหญ่สายเบ็ดจะขาดก็ตรงตอนนี้ เพราะแรงออกวิ่งของปลาสะวายซึ่งมีลักษณะตัวแบน การสะบัดตัวแหวนน้ำทำได้ดีมาก ปลาจะกระซากสายเบ็ดในมือของนักตกปลาที่เป็นมือใหม่ขาดไปต่อหน้าต่อตามากแล้ว วิธีที่ดีก็คือช่วงปลากินช่วงแรก ต้องปรับเบรคให้ค่อนข้างอ่อนก่อน เมื่อวิ่งไปได้สักระยะก็ค่อยปรับให้แข็งขึ้นสักนิดแล้วเริ่มสู้ ในขณะที่เดียวกันก็ต้องค่อยๆ ระวังการวิ่งซึ่งไม่ค่อยมีทิศทาง บางครั้งปลาจะวิ่งเข้าลอดใต้ท้องเรือพาสายเบ็ดไปครูดกับท้องเรือขาดไปง่าย ๆ ก็มี ตัวที่มีขนาดใหญ่อาจมีการกระโดดอีก หากนักตกปลาใจเย็นพอสักๆ เลี้ยงสายเบ็ดให้ดี รับรองว่าไม่เกิน 10 นาทีก็จะได้ตัว

ผมเริ่มลงเบ็ดโดยใช้ลูกปลาหลังเขียวเกี่ยวหลังปล่อยสายออกไปด้วยวิธีการลอยสาย ปล่อยไปประมาณ 3 เมตร แล้วผูกโฟมไว้ เหยื่อวิ่งเข้าไปตามทิศทางเข้าหาเกาะ วิธีนี้ถือว่า

ถูกต้องและหวังผลได้เราก็ตั้งใจรอ น้ำบริเวณเกาะวันนั้นไหลเอื่อยๆ ซึ่งยังเข้าอยู่มันช่างเหมาะแก่การมาตกปลาสะจริง ๆ วันนี้

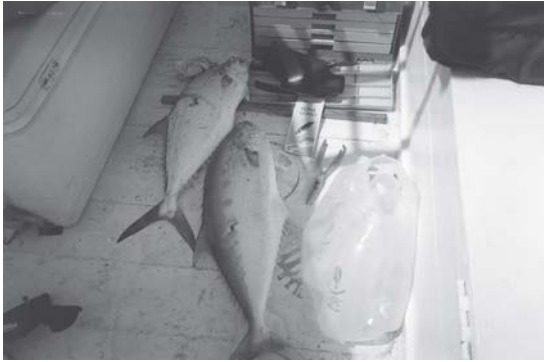
จริงดั่งคาด ผมยังไม่ทันที่จะขยับตัวไปเปิดกาแพในกระดิกที่เตรียมมาเพื่อชดแก่กระหายครั้งแรกของเช้านี้เลย เสียงรอกอายุ 6500 ซีในคันอ๊กกี้ สติก ของเซ็คเสปียร์ก็ดังขึ้นยาวเพื่อย่นละเขาละ พอเงยหน้าขึ้นก็พอดีร่างสีเงินของสละขนาด 3-4 โล กระโดดสะบัดตัวก็ปรากฏต่อสายตา สละขนาดเขื่องตัวนั้นเข้าโจมตีเหยื่อหลังเขียวของผม ประเดิมเช้านี้แล้ว ตัวแรกของวันนี้ผมใช้เวลาไม่มากนัก ก็เชิญขึ้นเรือโดยไม่ยากเย็น ในขณะที่กำลังจะเอาขึ้นเรือ อีกตัวหนึ่งก็กินเบ็ดสายมือของกัปตันเลาะเข้าด้วย ก็เป็นขนาดเดียวกับที่กินของผม เรापพบฝูงสละของเกาะเล่าปีเข้าพอดี ทางด้านหัวเรือบังโชะเห็นกำลังโยโยโยงหยกอีกเช่นกัน สักครู่ก็เห็นตัวขนาดเดียวกันเช่นกัน วันนี้เราเห็นจะใช้เวลาไม่มากแล้วในการได้สละแก่สักสี่-ห้าตัว เพื่อนำกลับมาทำปลาเค็ม และส่วนหนึ่งก็คงจะใช้เป็นอาหารสดในมือเย็นนี้



ความเอร็ดอร่อยของปลาสะ ถ้าจะให้เรียกว่าสุดยอดก็คือทำปลาเค็ม เพราะปลาสะเค็มนี้ทางภูเก็ต หรือทางกระบี่พอเป็นปลาเค็มจะมีราคาถึงกิโล 200 บาท ที่เดียว พอเป็นปลาเค็ม ปลาสะจะมีคุณค่าทางอาหารมาก ทอดหอมไปทั้งบ้าน เนื้อเวลาทอดเหลืองสวยน่ารับประทาน วิธีทำปลาเค็มของปลาสะก็ไม่ยาก หากเราตกได้แบบที่เราได้เช้านี้ก็ตั้งตากแดดเอาไว้เลย ไม่ต้องเก็บเข้าคูลเลอร์ปล่อยให้เนื้อปลา “ฟาม” พอถึงบ้านก็ตั้งไว้สักพักไม่ต้องล้างตัวปลา หรือทำความสะอาดอะไรทั้งนั้นผ่าซีกออกเป็นสองซีก โดยผ่าจากด้านหลัง ควักไส้พุง ออกให้หมดพอตัวปลาเริ่มนึ่งก็หมักเกลือเลย เอาฝังในเกลือเลยสักสองวัน เสร็จแล้วค่อยเอาขึ้น หากแดดดี ๆ ตากสักสอง-สามแดด คอยเฝ้าให้ดี อย่าให้แมลงวันหยอดไข่ ต้องตากแดดดี ๆ (ขออย่า) พอสุกได้ที่ก็นำไปตัดเป็นชิ้น ๆ จากนั้นก็ไปทอดแค่กินกับข้าวสวยร้อน ๆ แล้วจะรู้ว่ารสชาติประทับใจขนาดไหน ลองทำดูหากมีโอกาส

กัปตันเลาะสั่งให้มะเซ็งถอนสมอ หลังจากเราหม่าข้าวเที่ยงกันบนเรือข้างเกาะ แลผมเสียงของพวกนกนางนวลที่มาวางไข่บนยอดเกาะเขียวจ้าวเป็นเพื่อนเรา บนหาดฟ้าเรือมีปลาสะกองอยู่ทั้งหมด 7-8 ตัว นอกนั้นก็ยังมีปลาเก๋าจุดแดงตัวขนาดกิโล สองกิโล อีก 2 ตัว ตามด้วยปลาอั้งจ้อตัวขนาดกำลังกิน (ประมาณตัวละ 1 กิโลกรัม) อีก สี่-ห้าตัว เพราะปลาพวกนี้หากเราหย่อนเบ็ดลึกลงไปถึงหน้าดิน บริเวณก้อนหินก็จะกินดีมาก ปลาชนิดหลังนี้เหมาะแก่การนำไปเป็นของฝากบรรดาสมาชิก “ชมรมรอบปลาฝากข้างบ้าน” ข้างบ้านหรือรอบ ๆ บริเวณบ้านผม ส่วนใหญ่พอรู้ว่าผมมีทริปตกปลาเมื่อไหร่ ก็จะตั้งหน้าตั้งตาออกมารับกลับบ้านของผม ส่วนใหญ่เราก็ไม่เคยทำให้พวกเขาผิดหวังนะครับ แต่ก็เคยมีบ้างที่ต้องกลับเอาไปผ่าแบ่งกันไปก็มี ทะเลนี้ครับ จะเอาอะไรเนโโบราณว่า คีบก็ทะเล สอกก็ทะเล ก็อย่าหวังอะไรมากนักนะครับกับทะเลธรรมชาติย่อมเป็นธรรมชาติ บางครั้งเรามาตอนช่วงน้ำเสียหรือที่เรียกว่า “น้ำตาย” เฝ้าเบ็ดกันเป็นวัน ๆ บางทีแค่ตัวเดียวเท่านั้น นักตกปลาต้องทำใจด้วยครับกับคำว่า “ผิดหวัง” อย่าตัดดวงเอาจากทะเลจนเกินไป ให้โอกาสแก่ทะเลบ้าง ต้องเข้าใจในความสมดุลของธรรมชาติบางครั้งก็ต้องให้ทะเลปรับสภาพด้วย

เครื่องย่นมาร์ 5 แรงแม้ถูกหมุนด้วยมือหมุนอีกครั้งด้วยมือของเรา เราหันหัวเรือสู่ทิศตะวันตกคือปากร่องสายบุรี เครื่องถูกเร่งขึ้นตามเดิมด้วยมือของกัปตันเรา กำลังจะกลับบ้านแล้ว เย็นนี้ครอบครัวพวกเราทุกคนคงมีโปรตีนสดๆ ดินเนอร์กันอีก ในถ้วยคงมีหัวปลาสดๆ ต้มส้มเนื้อสดๆ บางส่วนคงทาเกลือทอดให้เหลือง เด็กๆ คงชอบมือเย็นนี้ไปอีกนาน



ปลาสะ: (Queen Fish)

เป็นปลาอีกชนิดหนึ่งที่ถูกบรรจุให้เป็นเกมกีฬาในการแข่งขันกีฬาตกปลาของสายบุรี เป็นหนึ่งในสิบสามชนิดที่ถูกจัดให้ตกแข่งขัน รูปร่างของปลาสะลำตัวเป็นสีเงินยวง เวลาขึ้นจากน้ำใหม่ๆ จะมีสีเงินสดใสแวววาวมาก ด้านข้างบริเวณลำตัวบนสันหลังจากคอดไปจนถึงค่อนกลางหลัง จะมีวงกลมๆ เป็นตาๆ ประมาณ 5 จุดรูปร่างเพรียวยาวลำตัวแบน ว่ายน้ำคล่องมาก บนสันหลังจะมีเงี่ยงเล็กๆ สองแฉก เงี่ยงจะถูกเก็บซ่อนเอาไว้ในครีบบนสันหลังตรงนี้ไปโดนไม่ได้นะครับ เจ็บปวดร้าวได้ยิ่งถึงบ้านทีชิวละ หากแฉกเรียวยาวแหวกน้ำตอนว่ายน้ำจะพุ่งไปข้างหน้าได้ดีมาก

ถิ่นที่อยู่อาศัย ชอบรวมตัวกันอยู่เป็นฝูงมักชอบรวมอยู่ตามกองหินใต้น้ำกลางกระแสน้ำตามหัวเกาะที่มีการไหลของน้ำผ่านวังไถจับลูกปลาลูกกุ้งเล็กๆ กินเป็นอาหาร บางครั้งก็มีลูกปูม้าตัวเล็กก็ชอบเช่นกัน เวลาตัวไหนติดเบ็ดอีกตัวที่อยู่ใกล้กันก็จะกินเบ็ดด้วย หากเลี้ยงเอาไว้ไม่เอาขึ้นก็จะกินเบ็ดกันไปอย่างไม่หยุดหย่อนบางครั้งเกือบหมดฝูง สู้เบ็ดได้อย่างทรหดหมดก็ออกกว่าจะได้ตัว ตัวที่อยู่โดดเดี่ยวมักมีขนาดใหญ่บางครั้ง มีนักตกปลาเคยได้ขนาดร่วมสิบกิโลต่อตัวก็เคย มีบริเวณอ่าวไทยแทบทั่วทุกแห่งจะพบตัวได้โดยไม่ยากตลอดจนถึงแถบทะเลอันดามันก็มีมากเช่นกัน ทางถิ่นอันดามัน

แถวหมู่เกาะพี พี บริเวณ “เกาะหมา” เป็นแหล่งปลาสะ อันมีชื่อ สะที่เกาะหมาหากตกได้ตัวมักมีขนาดใหญ่เคยได้รับรางวัลในการแข่งขันตกปลากระบี่มาหลายตัวแล้ว

เนื้อที่มีคุณค่าทางอาหารเมื่อนำมาบริโภค หากเป็นปลาเค็มจะมีราคาแพงที่สุดในจำนวนปลาเค็มทั้งหลาย หากสดๆ นำเป็นอาหารเนื้อค่อนข้างละเอียด อ่อนนุ่ม แต่ต้องสดๆ หากไม่สดทำอาหารจะไม่ถูกปากนักต้องทำปลาเค็มอย่างเดียวเท่านั้นถึงจะสุดยอด

ชื่อของ “สะ” Queen Fish ทางภาคกลางนิยมเรียกว่า สะ หรือสีเสียดทางอันดามันบางครั้งเรียก “เสียด” เฉยๆ ส่วนมากทางกระบี่หรือภูเก็ตจะเรียก “ปลาเสียด” ทางจังหวัดสตูลเรียก “ตาหลัง” หรือปลาเสียดเช่นกัน ทางใต้สุดปัตตานีหรือนราธิวาส ท้องถิ่นเรียก “อีแก ตาแล” หรือสุริยะห์ อย่างไรก็ตามนักตกปลาทุกคนเมื่อเห็นตัวก็จะรู้จักทันที เพราะเป็นปลาที่มีรูปร่างงดงาม สีสวย จำง่าย

บริเวณทะเลหน้าสายบุรีจังหวัดปัตตานี หากจะไปตกปลาสะควรเตรียมตัวหาถุงเป็นไปด้วยเพราะเดี๋ยวนี้ นักตกปลารุ่นใหม่ๆ สอนให้ปลาชนิดนี้รู้จักกึ่งเป็นด้วย หากเจอฝูงการกินเบ็ดจะเร็วขึ้น อย่างไรก็ตามการไปตกปลาที่สายบุรีหากน้ำดีๆ มักจะไม่พลาด แหล่งที่อาศัยหรือหมายที่ควรไปคือ เกาะเล่าปี, ที่หมายปะการัง (กาแหม), ปะการังเทียม, โบกี้รถไฟพระราชทานฯ อย่าลืมหาเหยื่อที่ซั้งก่อนนะครับ ซั้งไหนก็ได้ระหว่างเดินทางเตรียมไปให้เพียงพอ ขอให้โชคดีครับ